

POEZIJA

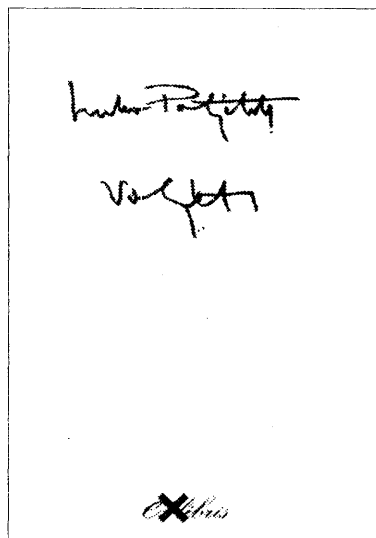
Kategorički infinitiv

Luko Paljetak
VOLJETI
Naklada Ex libris, Zagreb, 2004.

Od prvih objavljenih stihova **Luko Paljetak** je zagovornik zanosa i žara, tražitelj otajnih spona i naslutivih veza, pjevač organskih suglasja i komplementarnog usklađivanja krajnosti. Dakle, ljubavni pjesnik par excellence, trubadur i romantik, istodobno neopetrarkist i postrilkeovac, galantni lirik i rapsod erotizma. Kad bismo iz svih Paljetkovih zbirki probrali pjesme sentimentalno-libidonoznog nadahnuća, dobili bismo opsežan svazak, gotovo dobru polovicu opusa (i to ne samo versificiranoga dijela, nego i prozne, dramske, feljtonske dionice). Dovoljno je sjetiti se recentnih cjelina, kao što su "Tvoje poglavlje", ili sonetne križaljke, pa da uvidimo kako su strast i potreba motiviranoga obraćanja ženi ispisali nezaboravne formulacije, nemimoilazne strofe.

Pjesnik Paljetak se ovom zgodom javlja knjižicom isključivo ljubavnoga karaktera, erotske motivike. Na osamdesetak stranica okupljene su neke od njegovih najpoznatijih pjesama takve tematike, praćene nizom novijih ili rjeđe publiciranih tekstova iste intonacije. Znatna većina njih složena je u — za ovoga autora tipičnim, standardnim, klasičnim — simetričnim četrnaesticima (s tek nekoliko iznimaka drugih

Paljetak svoj empatijski ulog
razmjenjuje ne samo s adresatom
stihova nego i s njihovim čitateljem

metričkih i silabičkih okušavanja), pa im i ta formalna koherencija daje dojam jače cjelovitosti. Korpus pjesama raspoređen je u šest ciklusa, dosjetljivo (končetožno) obilježenih pojedinim slovima izvađenim iz naslova, tako da je prvi ciklus naslovljen "V", drugi "o", treći "lj" itd.

Ne možemo propustiti spomen na

autorove popratne crteže, skicozne linearne pohvale ženskom tijelu, melodiozne obrise pročišćenih aktova, "začinjenih" tek pokojim jednako lapidarno iscrtanim atributom (poput buketa ili mačke, grozda ili gitare). Paljetkova likovna parcela duhovno je kongenijalna njegovim poetskim viđenjima, premda, dakako, nema tehničku virtuoznost bogomdanoga versifiksa.

Knjiga je okrštena znakovitim infinitivom, koji ima značenje kategoričkog imperativa: "Voljeti"! Ako je u naslovu već čitav program, onda nije nezanimljivo utvrditi kako je na završetku sveska i svojevrsna odgonetka, mali esej nazvan: "Konačno, što je ljubavi?" U tom proznom tekstu naći ćemo ingeniozne paradokse ili aporetične formulacije kao što su: "Ljubav je nestanak u trenu erotskog sastanka" ili "Ljubav se ne mjeri vremenom, vrijeme se služi ljubavlju", ili: "Svaka je ljubav prva i od nje počinje njezina povijest" ili: "Ljubav uvijek želi biti vječna i zato koristi svaki trenutak".

Naravno, nećemo iscrpiti knjigu

kao priručnik za spomenarsko sporazumijevanje ili ispomoć u sentimentalnoj korespondenciji. Antologijski dometi pjesama kao što su "Vrijeme odakle počinjem "Kondicionali ljubavi", "Žuta soba", "U tvoje noćno tijelo", "Sv. povijest", "Toga dana", "Otok", "Jeke" i "Nijedna ruža" (a nismo zaključili listu) dovoljno su jamstvo kako nije riječ o primijenjenoj funkcionalnom ili publici ulagivačkom stihotvorstvu, nego o jakoj imaginaciji, elastičnoj kombinatorici i moćnoj verbalnoj euforiji (koja tjera "krda riječi", ali ih i ulančava u sustav "ponovnog stvaranja svijeta").

Trebam li ekstrahirati jednu jedinu sintagmu, sukus knjige bih našao u tvrdnji: "jer ljubav znači besmrtno bit smrtan". A moram li potražiti najoriginalniji prinos Paljetkove metafizike ljubavi, odlučio bih se za njegove zamjenične maske, za njegovo poigravanje dvojništvom, za njegovo razumijevanje uloga: "volim onog / u sebi što te voli a i on voli mene". Odnosno: "nisam ovaj nego onaj, u onom trenu / kad si zaljubila me u sebe". Ili pak: "Ima u tebi netko koji se služi mojim / rukama kad te ljubim". Čudo istodobnog interioriziranja drugoga i iskakanja iz vlastite kože moguće je samo u pjesništvu, a Paljetak svoj empatijski ulog razmjenjuje ne samo s adresatom stihova nego i s njihovim čitateljem.

TONKO MAROEVIĆ